مقالات اولين كنفرانس سالانه مديريت منابع آب ايران

۱

واسنجي روابط تبخير واقعي و نقش آن در مؤلفه‌هاي بيلان هيدروكليماتولوژي حوزه‌هاي هنديجان و جراحي

جهانگير پرهمت[۱], حسين صدفي[۲] و مسعود دوميري گنجي[۳]

۱- استاديار پژوهشي، مركز تحقيقات حفاظت خاك و آبخيز داري كشور، Porhemat@Scwmri.ac.ir
۲- استاد، دانشگاه شهيد چمران اهواز، Hsedgh@yahoo.com
۳- دانشجوي كارشناسي ارشد آبياري و زهكشي، واحد علوم و تحقيقات دانشگاه آزاد اسلامي
Masoud_dom@yahoo.com

چكيده

مؤلفه‌هاي بيلان هيدروكليماتولوژي در مقياس‌هاي زماني ماهانه و سالانه شامل بارندگي، نفوذ، تبخير و جريانهاي سطحي مي‌باشد كه معمولاً به دليل تغييرات مكاني اين پديده‌ها و كمبود اطلاعات، برآورد آنها با مشكل مواجه مي‌باشد. بارندگي و جريانهاي سطحي معمولاً بطور نقطه‌اي در ايستگاههاي باران‌سنجي و هيدرومتري در دسترس قرار مي‌گيرند و لذا صرفنظر از خطاي تعميم داده‌هاي نقطه‌اي بارندگي در سطح و يا دبي از مقطع هيدرومتري به نقاط مورد هدف در خروجي حوزه‌ها دو مؤلفه ديگر شامل نفوذ و تبخير مجهول مي‌باشد. اندازه‌گيري و يا برآورد نفوذ بطور معمول ميسر نمي‌باشد، از طرفي اندازه‌گيري تبخير واقعي و بخصوص تغييرات مكاني آنها نيز همانند نفوذ در مقياس‌هاي حوزه‌اي نمي‌باشد. بدين منظور در بين مؤلفه‌هاي فوق تبخير بر اساس روابط فيزيكي عوامل كنترل كننده از جمله درجه حرارت و بارندگي توصيه شده است. در اين تحقيق مدلهاي تبخير واقعي مورد بررسي قرار گرفته و با واسنجي آنها تبخير واقعي برآورد گرديده‌اند. بر اين اساس مؤلفه نفوذ به عنوان مجهول معادلة بيلان مورد ارزيابي قرار گرفت.

واژه هاي كليدي: بيلان, تبخير و تعرق واقعي, نفوذ, تبخير و مدل هاي تبخير واقعي

۱- مقدمه

آگاهي از مؤلفه هاي بيلان آبي نياز ضروري مديريت و برنامه ريزي منابع آب مي باشد. در محاسبه مؤلفه هاي بيلان هيدروكليماتولوژي، انجام مطالعات هيدرولوژي و هواشناسي الزامي است. بررسي و تبادل آب در يك محدوده معين و در يك دوره زماني معين را كه بر اصل بقاء جرم در چرخه آب تاكيد دارد را بيلان آبي گويند. هدف از برقراري بيلان آبي بررسي و هماهنگي عناصر ورودي و خروجي و تعين مقادير هر يك از آنها و ميزان مصرف و ذخيره آب, در يك مقطع زماني مشخص